

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Briefe - Cod. Aug. perg. 83**

**Paulus <Apostel, Heiliger>**

**[S.l.], [11. Jh.]**

Epistula ad Hebreos (endet nach Hebr. 12,25)

[urn:nbn:de:bsz:31-11851](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-11851)

In primis dicendum e cur apostolus paulus <sup>hac</sup> in epistola  
 scribendo non seruauerit morem suum. ut uel uocabulo  
 nominis sui. uel ordinis scriberet <sup>apostolus. et dicitur. Paul seruus. x. i.</sup> dignitatem. Hec cau  
 sa est. quod ad eos scribit qui ex circum cisione crede  
 rant. quasi gentium apostolus & non hebreoru. Sciens  
 quoq. eorum supbiam. suamq. humilitatem ipse de  
 monstrans. meritum officii sui noluit ante ferre ;  
 Nam simili modo. etiam iohannes apostolus. propter  
 humilitatem in epistola sua nomen suum <sup>eadem</sup> etiam ra  
 tione non praesulit ; Hanc ergo epistolam scribit a  
 postolus ad hebreos conscriptam. ebraica lingua  
 misisse ; cuius sensum & ordinem. medicus lucas &  
 euangelista. post excessum beati apostoli pauli.  
 greco sermone composuit ;

**M**ULTIFARIAM. AD HEBREOS

Multifariam. multisq. modis. olim de loquens patrib;  
 bus in prophetis. nouissime diebus istis. locutus e. nobis in  
 filio. quem constituit heredem uniuersorum. per  
 quem fixa e secula. Qui cum sit splendor glorie &  
 figura substantie. eius portansq. omnia uerbu uirtu  
 tis sue. purgationem peccatorum faciens. sed & ad dexte  
 rae maiestatis in excelsis ; Tanto melior angelis effectus.  
 quanto differentius pro illis nomen hereditauit ;  
 Cui enim dixit aliquando angelorum. filius meus estis.  
 ego hodie genuite ; Et rursum. ego ero illi in patrem.  
 & ipse erit mihi in filium ; Et cum iterum in tro duat  
 primo genitum in orbem terre. dicit. & adorem tu  
 omnes angeli dei ; Ad angelos quidem dicit. Quis fa  
 cit angelos suos sps. & ministros suos. flammam ignis ;  
 Ad filium autem ; Thronus tuus deus in seculum seculi.  
 & uirga equitatis. uirga regni tui ; Dilexisti iustitiam  
 & odisti iniquitatem ; Propterea unxit te deus deus  
 tuus oleo exultationis. pro participi tuis ;  
 Et tu in principio dne terra fundata. & opera manu  
 tuarum sunt celi ; Ipsi peribunt. tu autem perma  
 nebis. & omnes ut uestimentum ueterescent ;  
 Et uelut amictum mutabis eos. & mutabuntur ;  
 Tu autem idem ipse es. & anni tui non deficient ;

reant

scdm hoc solu omnino noui testu  
 menti declaratur. quia patrib; quide pph  
 et missi snt aut filius. hanc quod p  
 phetaru l. patriarcharu nomina simi  
 litudine. uidet dm filiu uero unige  
 nitu in carne uisu eo constet.  
 Quia sic sol n separat a lumine suo sicut  
 ab ipso splendor paterne glorie separa  
 tur. portat sine labore. nisi ab eo pro  
 taratur. lubet reur.

In regnorum libro.

In psal.

uoc. euus grece est

1. p. hunc obscure. nunc lucido.  
 2. id ostensionib; hunc in hestitat formget  
 ab hinc. hunc in forma. multas dnu. hunc  
 3. inque. ut mori si in rubo. dnu. hunc  
 4. h. erde cu fecit. ostentat ad h. dnu. hunc  
 5. morte sua. erde inu. inu. ad quod sunt  
 6. hereditate. dnu. filiu. post. patre. h. gre  
 7. oes sunt. h. dnu. uiuente. patre.  
 8. herede. omni. uisibilia. inuisibilia.  
 9. colage. ministrantib;.

no. angli. officij. nom. i. n. noue.

10. ad op. ut uentus filius. q. sic homo factus  
 11. ex m. uentis. d. uincione. plen. i. spu. sct.

12. uelut. puluile. d. ponat. amictu. d. dnu. p. notu.

13. uirga. regni. regni. potest. factis. nulli. q.  
 14. qui. d. alio. d. uentis. alio. p. uent.  
 15. uoc. euus. grece. est. f.  
 16. i. h. sol. f. q. oia. dignit. d. f.  
 17. i. p. celi. statu. uel. f. figur. uent.  
 18. in. meli. ut. mutabuntur. ab.



delicta populi; In eo enim in quo passus est ipse temptatus  
potens est & eis qui temptantur auxiliari;

t. Vnde

Inde fratres sancti vocationis celestis participes considerate

apostolum & pontificem confessionis nostrae in domino qui fide  
lis est ei qui fecit illum sicut & moyses in omni domo illius;

Amplioris enim glorie iste pro moyse dignus habitus  
est quanto ampliore honore habet domus qui fabrica  
uit illam; Omnis namque domus fabricatur ab aliquo;

Quia autem omnia creauit deus; Itaque moyses quidem fidelis  
erat in tota domo eius tanquam famulus in testimonio  
corum quae dicenda erant; Christus uero tanquam filius

in domo sua quae domus sumus nos si fiduciam & gloriam  
spemque ad finem firmam & ineamus; Quia propter sicut  
dicit spiritus sanctus hodie si uocem eius audieritis nolite ob

durare corda uestra sicut in exacerbatione secundum diem  
temptationis in deserto; Ubi temptauerunt me patres  
uestri probauerunt & uiderunt opera mea quadraginta an

nis; Propter offensum sui generationi huic & dixit sepe  
errant corde ipsi autem non cognouerunt uias me  
as sicut iuravi iura mea si introibunt in requiem  
meam;

**V**idete fratres ne forte sit in aliquo uestrum cor malum incredu  
litatis discedendi ad deum uiuio; Sed adhortamini uos  
in singulis diebus donec hodie cognominati sitis  
ut non obduratis quis ex uobis fallacia peccati;

Participes enim christi effecti sumus si tamen in uia sub  
stantiae eius usque ad finem firmam & ineamus dum dicit  
hodie si uocem eius audieritis nolite obdurare corda uestra

quae admodum uulla exacerbatione; Qui da enim au  
dientes exacerbauerunt sed non uniuersi qui peccati  
sunt ab aegypto pro moyse; Quibus autem insensus est

quadraginta annos nonne illis qui peccauerunt quae  
cadauera prosternata sunt in deserto; Quibus autem iurauit  
non introire in requiem ipsius nisi illis qui increduli  
fuerunt; Itaque uidemus quia non potuerunt introire

propter incredulitatem; Timeamus ergo ne forte relicta  
pollicitatione introeundi in requiem eius existimemus  
aliquis ex uobis de esse;

**E**t enim & nobis nuntiatum est quem admodum & illis  
sed non profuit illis sermo auditus non admixtus

3

ut uenire ad me omnes Lib 1 oner estis 179  
t. uenire benedice patris mei prope te

quod christus in cruce sibi domum ecclesiam fabricauit  
non habentem maculam neque rugam neque

Hodie significat omne tempus quod uiuimus in presentia

1. ad aqua rixationis quando propter murmurauit  
1. moyses dubitauit

1. immobilis propositus uel defunus

1. uenire pro effecti sumus a uilla conformes illi gratia  
1. in moysi iurauit

1. desperando de uita si uia est per seculum opo  
1. me qui ad illam requiem peruenerunt

regni caelestis

1. familia  
1. quod christus in cruce sibi domum ecclesiam fabricauit  
ideo amplioris gloriae dignus est

1. designatio  
1. fiducia  
1. spes  
1. finis  
1. fidelis  
1. fundus  
1. tuus  
1. spes  
1. paries  
1. ecclesiam  
1. culmum

1. in regni missionis  
1. regni caelestis  
1. in terra  
1. in figura  
1. in uerbo  
1. in signis  
1. in uerbis  
1. in rebus  
1. in personis  
1. in rebus  
1. in personis

1. in carnis  
1. in uerbis  
1. in rebus  
1. in personis  
1. in rebus  
1. in personis

1. in rebus  
1. in personis  
1. in rebus  
1. in personis

1. ne relinquamus  
1. in rebus  
1. in personis

1. terra  
1. in rebus  
1. in personis  
1. in rebus  
1. in personis

erant  
i. incredentes audierunt sermone  
quid dicitur  
adempto legenda. sic illi incredulitate  
admirauer. ita nos p fidem intrabimus.

<sup>1. bis legis</sup> <sup>f. prof e contrario</sup>  
fidei eorum: ex his que audierunt; Ingreдемur enī  
<sup>1. est regis</sup> <sup>1. prof hobreg fideles</sup> <sup>f. a contrario</sup>  
in requiem qui credidimus; que admodum dixit; <sup>f. filius isrl. i. patrib. patris.</sup>  
Sicut iuravi iura mea: si introibunt in requiem  
<sup>1. ecce</sup> <sup>1. exercitio</sup> <sup>1. pfe</sup>  
meam; Et quidē operib. ab institutione mundi factis.  
<sup>1. scriptura</sup>  
dixit enī quodā loco de die septima sic; Requieuit  
dñs die septima ab omnibus operibus suis; <sup>1. in isto psalmo post legem.</sup>  
Et tūc <sup>1. intra uentum</sup>  
rursus introibunt in requiem meā; Quō ergo  
<sup>1. credentes</sup>  
sup. ē. quosdam introire in illam. & hi quibus pri  
<sup>1. impūcta requie</sup>  
orib. admittatum ē. non introierunt propter  
incredulitatē; iterum <sup>1. dñs propheta</sup> <sup>1. eterna requie</sup>  
terminat diem quendam. <sup>1. diffinit. d. p. ante.</sup>  
hodie in dauid dicendo post tantum temporis.  
sicut supra dictum ē; hodie si uocem eius audierit  
<sup>1. filius nate. q. eos in ita remissionis in quo dicit.</sup>  
tis nolite obdurare corda urā; Nam sicut ihc re  
quiem prestauit & numquā de alia loquetur  
post hac die; Itaq. relinquatur sabbatismus popu  
<sup>1. p morte uoporale</sup> <sup>1. req. eterna</sup> <sup>1. omni. pace credentib.</sup>  
lo dī; Qui enim ingressus ē. in requiem eius etiā  
<sup>1. amandib. laborib.</sup> <sup>1. operib. mundi uul. laborib.</sup>  
ipse requieuit ab operibus suis. sicut a suis dñs;

requie beatæ uitæ

eterna req. quā iudaicū sabbatū figurat

ca. aliteritate in omni p fide

hic ostendit eandē nos habere iudice  
quillo ppi incredulitate illoru dñm  
potest ad inferendū iudicium beatū  
dine  
per similitudine corporis & animi loquitur  
dñs i. q. p. h. u. p. ac. d. i. s. o. r. o. p. i. e. m.  
pagi. i. m. e. d. u. t. t. i. c. o. g. i. t. a. t. i. o. n. e. m.

**F**estinemus ergo ingredi in illā requiem. ut ne in dīpsū  
quis incidat incredulitatis exemplum; <sup>1. filius dī</sup> <sup>1. acutior. u. u. s. s. e. r. o.</sup>  
uiuus enī <sup>1. dñs</sup> <sup>1. sermo</sup> <sup>1. efficax</sup> <sup>1. p. n. a. b. i. l. i. o. r.</sup> <sup>1. omni gladio</sup>  
ē. dī sermo & efficax. & p. n. a. b. i. l. i. o. r. omni gladio  
<sup>1. h. u. p. t. i.</sup> <sup>1. p. n. a. g. e. n. s. u. s. q. a. d. d. i. u. i. s. i. o. n. e. a. n. i. m. e. a. e. s. p. s. i.</sup> <sup>1. i. n. m. o. r. t. e.</sup>  
incipit & p. n. a. g. e. n. s. u. s. q. a. d. d. i. u. i. s. i. o. n. e. a. n. i. m. e. a. e. s. p. s. i.  
<sup>1. i. n. s. p. i.</sup> <sup>1. a. m. e. d. u. l. l. a. r. u. m.</sup> <sup>1. d. i. s. c. r. e. t. o. r.</sup> <sup>1. c. o. g. i. t. a. t. i. o. n. u.</sup>  
Compagum quoq. & medullarū. & discretor. cogitationū  
& intentionū cordis; & nonnulla creatura inuisibilis  
in conspectu eius; <sup>1. d. i. u. i. s. i. b. i. l. i. s.</sup>  
Omnia enī nuda & apta sunt oculis  
eius; Ad quē nobis sermo; <sup>1. p. o. n. t. i. f. i. c. e.</sup>  
Habentes ergo pontificē  
magnum. qui p. n. a. b. i. l. i. o. r. a. u. t. c. e. l. o. s. i. u. m. f. i. l. i. u. m. d. i. t. e. n. e. a. n. t.  
<sup>1. f. i. d. e.</sup> <sup>1. m. o. r. e. s. u. c. c. e. d. e. n. s. u. l. t. r. a. u. e. l. i. i. n. s. e. c. e.</sup>  
confessionem eius; Non enim habemus pontificē  
qui non possit compati infirmitatib. nrīs. <sup>1. i. n. f. i. r. m. i. t. a. t. i. b. n. r. i. s.</sup> <sup>1. t. e. m. p. t. a. t. u.</sup>  
temptatū

Ac si diceret; hic dñs est de quo loquimur  
cui iudicium p. d. d. i. t. u. r. s. u. m. q. u. i. p. e. c. c. a. t. i. o. n. e. m.

**A**deamus ergo cū fiducia ad tronū gratiæ. ut mi  
sericordiam consequamur. & gratiā inueniamus in  
auxilio oportuno; <sup>1. i. n. h. o. c. t. e. m. p. o. r. e.</sup>  
Omnisq. namq. pontifex ex homi  
nibus assumptus pro hominib. constituitur. In his que sunt addm.  
ut offerat dona & sacrificia. pro peccatis. qui condo  
lere possit his qui ignorant & errant. quō & ipse  
cistum datus ē. infirmitate; <sup>1. i. n. f. i. r. m. i. t. a. t. e.</sup> <sup>1. i. t. p. p. t. e. a. d. e. b. a. q. u. e. m.</sup>  
It p. p. t. e. a. d. e. b. a. q. u. e. m.  
admodum & p. p. o. p. u. l. o. ita etiā pro semetipso offerre  
p. p. e. c. c. a. t. i. s. <sup>1. p. p. e. c. c. a. t. i. s.</sup> <sup>1. n. e. c. q. u. i. s. q. u. a. s. u. m. i. t. s. i. b. i. h. o. n. o. r. e. s. e. d. q. u. i.</sup>  
Nec quisquā sumit sibi honorē. sed qui  
uocatur ad dō tamquā aaron; <sup>1. i. t. a. & x. p. c. n. o. n. s. e. m. e. t. i. p. s. o.</sup>  
Ita & xpc non semetip  
sū clarificauit ut pontifex fieret. sed qui locutus ē. <sup>1. u. t. i. n. u. e. n. i. m. i. s. t. r. a. s. i. m. i. n. i. s. t. r. a. r. e.</sup>

1. aurum. 7. argenteum. 7. cetera donatiua.

14

si ille cum clarificavit.

quod melchisedech dicitur & pater familiae  
abrahe in figura xpi corpus & illius  
genitrix sui de partu merite offerentis;

in iudo pater angelorum & for tanto.

hoc paterentur illius apud patrem  
paterentur pater apud illu dicitur  
dicende di di mi qre me d est uire  
uerenti. qre pater cu dilectione

si qd n valeret apls p spm in t p r i s qd m  
bealteset ad audiendu sermonē.

ad eum. filius meus estis ego hodie genui te; Quē ad  
modum & in alio loco dicit; tu es sacerdos in aeternū.  
secundū ordinē melchisedech; Qui in dieb; carnis  
sue preces supplicationesq; ad eū qui possit illum  
saluū amor te facere. cū clamore valido & lacryms  
offerens exauditus ē. p sua reuerentia;

**E**t quidē cū esset filius dī didicit ex his que passus ē.  
oboediētia. & consummatus. factus ē. omib; optem  
perantib; sibi causa salutis aeternae. appellatus adō  
pontifex iuxta ordinē melchisedech; De quo gran  
dis nobis sermo & in inter p r a b i l i s addicendum.  
quō imbecilles facti estis ad audiendū; Itēnū  
cum deb; eratis magistri eē p p t e m p u s; indigētis  
ut uos doceamini. que sint elementa ex ordi ser  
monū dī. & facti estis quib; lacto opus sit non so  
lido cybo; Omnis enī qui lactis ē. particeps ex  
per. ē. sermonis iustitiae. paruulus enī ē; Per se  
torū autē ē. solidus cybus. corū qui p consuetudine  
exercitatos habent sensus. ad discretione boni  
ac mali;

**Q**uā p p t i n t e r m i t t e n t e s i n c o n d i t i o n i s x p i s e r m o  
nē. ad p f e c t i o n e m f e r a m u r. n o n r u s u l a c i e n t e s  
fundamentū poenitentiae ab operib; mortuis.  
& fidei addm. baptismatū. doctrinē. impositionis  
quoq; manū. ac rē s u r r e c t i o n i s m o r t u o r u m. & l u  
dicū aeterni; Et hoc faciemus. si quidem p m i s e  
rit dī; I n p o s s i b i l e ē. enī eos qui semel in lumi  
nati sunt gustauerunt etiā donū celeste. & p a r  
ticipes sunt facti sps scī. gustauerunt nihil omi  
nis bonū dī uerbu. uirtutesq; seculi venturi & r e s u r r e c t i o n e m & b e a t i t u d i n e m  
plapsi sunt. renouari rursus ad poenitentia. r u r  
sū crucifigentes sibi & ipsis filiū dī. & ostentau  
hentes; Terra enī sepe uenientē sup se bibens  
ymbrem. & generans herbam oportuna. illis aquib;  
colitur. accipit benedictione adō; Proferens  
autē spinas ac tribulos. reprobā ē. & maledictio  
proxima. cuius consummatio in combustionem

**C**onfidimus autē de uobis dilectissimi. meliora  
& incuniora saluti. tam & sita loquimur; Non enī  
iniustus dī ut obliuiscatur operis urī & dilectionis;

6<sup>m</sup>  
in p p o s i t i o n e m a n u u . 7 r e s u r r e c t i o n e  
i n d i c i o . n e s i n s e r m o n e  
m i s e r i u d e b a p t i s m o . d e f i d e . t r i n i t a t i s  
i d e p o e n i t e n t i a . i n d e i n i m b r e m e s t i s  
s e d u r d o c t r i n a . a d u l t e r a r a s c e n d u m

5.  
S o l d . u b i q ; 7 p o m a . s e g r a e 7 p e r m i s  
s i o n i d i c o m m e n d o s u b i n g a r e

in e u a n g e l i c i d o c t r i n a .

11  
Apostolus pmetaphora loquentē terra.  
hanc fideles appellat. qd dēmbre  
doctrinae xpi irrigantur. & fructum  
fructu ualū centesimi. & reli qui;  
generat herbū. uirtutes florentes.  
talis quippe t r i n i t a t i s u c c i p i t . u e n t e b e n e  
d i c t i p . m p . r . i . a b u n d a n t i a f r u c t u u .  
m f i u e .

12  
i n u l t i m o d o . c o s  
l u n d a n d a p u e c i a t . a d p f e c t u  
s m u s d o c t r .

secus incarnatione & passione.  
ad aliorum. deus dimittent.  
p d o c t r i n a r u d e .

quae internum cognā

in m e m o r i a m i n d i . x . i . a d p r e s e r e m .

remissione & peccator

resurrectione & beatitudine

Sicut impossibile ē. terra. qm erit fructu  
tra. sermōsi homines impossiterat. p r i m i t

hic similit pmetaphora loqre  
de homine peccatore qui innocit  
denatur qm eretur audire. i n m

uente benedi. filiaz m u o . h e s  
p r e t e r e s . s t r u d e d

conu  
a u t u s t i  
p e c c a t o r u m . n o n e s t i n q u a n t i t a t e

isaf abel. uti apul. qd p d e t e l e t a t o



Adhuc enim in lumbis patris erat. quando obuiauit ei

melchi sedech; <sup>1. p. quo dicitur: ad d. r. a. 1. abrah.</sup> <sup>1. p. r. a. 7. leui. ex lumbis abrah. ueniens. p. abrah. decimat. 1. H. x. o. m. a. i. d. e. o. d. e. p. s. i. m. e. l. c. h. i. d. i. g. n. i. o. r. f. u. i. t. l. e. u. i. i. t. a. x. p. o. e. x. c. e. l. l. e. n. t. i. o. r. 1. a. b. r. a. h.</sup>

hac p. affirmanda s. abnegando d. t.

**S**ic ergo consummatio per sacerdotium leuiticum erat.

populus enim sub ipso lege accepit. quid adhuc ne-

cessarium secundum ordinem melchi sedech alium

surgere sacerdotem. & non secundum ordinem aaron

dicit. Translato enim sacerdotio. necesse est ut &

legis translatio fiat. In quo enim hpc dicuntur.

de alia tribu est. de qua nullus altario pres-

fuit. Manifestum est enim. quod ex iuda ortus sit

dn̄s nr̄. In qua tribu nihil de sacerdotibus moyses

locutus est. Et amplius adhuc manifestum est. si

secundum similitudinem melchi sedech exurgat alius

sacerdos. qui non secundum legem mandata carna-

lis factus est. sed secundum uirtutem uite insolubi-

lis. Contestatur enim. quod tuus sacerdos in æter-

num. secundum ordinem melchi sedech. reprobatio

quidem sit precedentis mandati. propter infir-

mitatem eius. & inutilitatem. Nihil enim ad p-

fectum adduxit lex.

**I**ntroductio uero melioris spei p quam proxima uis

addm̄. & quantum est non sine iuramento. Alii quidem

sine iure iurando sacerdotes facti sunt. hic autem.

cum iure iurando. peum qui dixit ad illum. iurauit

dn̄s & non penitebit eum. tuus sacerdos in æternum.

intantum melioris testamenti sponsor factus est. hic.

Et alii quidem plures facti sunt sacerdotes. idcirco qd

ex morte phibentur pmanere. Hic autem eo quod

maneat in æternum. sempiternum habet sacerdotium.

Unde & saluare in ppaio potest. accedentes p semetipso

addm̄. semp uiuens ad interpellandum pro eis. Talis

enim decebat ut nobis esset & pontifex. scilicet innocens. im-

pollutus. segregatus a peccatoribus. & excelsior celis

factus. Qui non habet cotidie necessitatem. quem

admodum sacerdotes. prius pro suis delictis hostias

offerre. de inde propapulo. Hoc enim fecit semel

se offerendo. Lex enim homines constituit sacer-

dotum. infirmitatem habentes. sermo autem iustis

iurandi. qui post legem. est. filium in æternum pfectum.

Capitulum autem super ea que dicuntur. talem

1. accipit utp.  
1. contestatur enim si scilicet dicitur.

1. ut facilius humanitas nra credere possit.  
1. sacerdotium eius perpetuum manet. uelut  
ad iure iurando stabilitur. ut ppono  
aspice interpellat p nob.

1. nisi alii sacerdotes.

1. non cotidie. que admodum sacerdotes.  
qui nihil ad pfectum. duxit lex.

1. xpm regale sacerdotium habent.

1. qd de tribu sacerdotali si sit oraf.

1. qd de tribu sacerdotali si sit oraf.

1. qui nomine potuit saluare.  
1. hi fideliter qm xpm n credider.

1. alii sunt ppaio. alii uisiti fuerunt.

1. pmo uenit ad ppaio. Nisi.

1. angelis.

Sermo quippe que dix de xpo.  
intellegendus est. unde ut p p  
tuus sacerdos. x. e. t. f. o. m. f.

habemus pontificē. qui consedit <sup>sedm suā maiestatem excellentiā</sup> in dextera sedis magni <sup>Sedere enī dignitatis diuine ē</sup>  
 tudinis in celis. scōrum minister. & tabernaculi <sup>reclē inq̄ dī inhabitat</sup>  
 ueri quod fixit <sup>duf</sup> dñs & non homo; Omnis enī pontifex  
 ad offerenda munera & hostias constituitur;  
 Unde necesse ē. & hunc habere aliquid quod offerat;  
 Si ergo esset <sup>et dñs</sup> sup̄ terrā. nec esset sacerdos; cū essent  
 qui offerrent <sup>et dñs</sup> secundū legē munera; qui exemplari <sup>et dñs</sup>  
 & umbrę deseruiunt celestium; sicut responsum <sup>et dñs</sup>  
 ē. moysi. cum consummaretur tabernaculum; Vide  
 inquit om̄a. & fac <sup>et dñs</sup> scdm̄ exemplar quod tibi ostensū  
 ē. in monte; Nūc autē melius sortitus ē. ministeriū.  
 quanto & melioris <sup>et dñs</sup> testamenti mediator ē. quod  
 in meliorib; <sup>et dñs</sup> reppmissionib; sanctum ē;

**N**am si illud prius culpa uacasset. non utiq; secundi  
 locus inquireretur; Vituperans enim eos dicit;  
 Ecce dies uenient dicit dñs. & consummabo sup̄ domū  
 isrl̄. & sup̄ domū iuda. <sup>et dñs</sup> testamentū nouū. non  
 secundum <sup>et dñs</sup> testamentum quod feci patrib; eorū.  
 In die qua apprehendi manū illorū. ut edu  
 cerē illos de terra egypti. quō ipsi non pmanse  
 runt in testamento meo. & ego neglexi eos. di  
 cit dñs; Quia hoc <sup>et dñs</sup> testamentum quod disponā  
 domui isrl̄. post dies illos. dicit dñs. dando leges  
 meas in mentē eorū. & in corde eorum sup̄ scribam  
 eas. & ero eis in dñm. & ipsi erunt mihi in populū;  
 Et non docebit unus quisq; proximū suū. & unus  
 quisq; fratrem suū. dicens. cognosce dñm. quō  
 omnes scient me <sup>et dñs</sup> a maiore usq; ad minore eorū.  
 quia propitius ero iniquitatib; eorum. & pec  
 cata illorum iam non memorabor;

**D**icendo autē nouum uiderat prius; Quod  
 autē antiquatur & senescit. prope inte  
 ritum est;

**H**abuit quidē & prius. iustificationes cultus.  
 & sc̄m̄ sc̄ulare; Tabernaculū enī factum est  
 primum. in quo erant candelabra. & mensa &  
 propositio panū. quę dicitur sc̄a. Post uela  
 mentū autē. secundū tabernaculum quod dicitur  
 sc̄a scōrum. Aureum habens turibulū & ar  
 cā testamenti arcū. textā ex omni parte auro.

omnibus t̄ eorū que s̄a scōrum dicunt

sc̄m̄ dñs ē n̄ fact. sed spiritalis.

1. sacerdos aeterni testamenti.

sc̄m̄ p̄pheta hieronim.

1. in tabernaculo lapidib;

2. in lege interne.

Tabernaculu quippe figurabat eccliam dñi.  
 candelabra p̄ dicationē sc̄m̄. mensa  
 t̄ p̄p̄t̄ia dñi. unde p̄pheta. parastit̄ in p̄p̄t̄e  
 t̄ in m̄n̄. p̄ p̄p̄t̄e p̄m̄. corpus xpi.  
 in m̄n̄. t̄ in m̄n̄. p̄ p̄p̄t̄e p̄m̄. sc̄m̄  
 in tabernaculo celestis hierusalē. possunt  
 intelligere. sc̄m̄. uerū turibulū corpus xpi.  
 in tabernaculo sc̄m̄. dñi. arcū t̄ sc̄m̄  
 uerū n̄. p̄ sensu spiritali. In qua uerū  
 uerū. Ananna. quā humanitate & uerū  
 uerū. saluatoris n̄. possunt accipere.  
 in qua. Aaron. regnum xpi. tabulae  
 duo testamenti. t̄ duo p̄p̄t̄e. carna  
 t̄. Cherubim quoq; plenitudo scientie.  
 p̄p̄t̄e. uerū. uo. ipse dñs xpc. intelligit.  
 quō. p̄p̄t̄e. p̄p̄t̄e. n̄. n̄.

Sedere enī dignitatis diuine ē.  
 reclē inq̄ dī inhabitat.  
 xpc qui n̄ fuit de tribu leui.  
 qui celestiu exemplū fuerunt. ex ep̄laria dom̄.  
 imbr̄. in cōp̄tatione sc̄m̄. n̄. sc̄m̄.  
 sp̄ualium donorum. quę nob̄ p̄ xpi. fuer  
 donum donantur.  
 quā uerū. testamenti. sacerdotis.  
 ubi peccata remittunt. & uerū. p̄mittit.  
 Si hoc uerū. testamenti. culpa. n̄. n̄.  
 sanassa. n̄. sc̄m̄. lex requiritur.  
 eccliam. dñm. confitente.  
 reliq; sc̄m̄. desideria. cordis eorū.  
 uerū. ostendit.  
 de h̄. dicitur. fuerunt in tabernaculo. n̄. dñi.  
 qd̄. apud homines. magnū. ac mirabile. uisū ē.  
 sc̄m̄. illa. omnia. umbrę. erant. futurorum. bonorū.  
 ipse. eadem. significat.

in bulae lapideae legi

3. De structura tabernaculi. in calce voluminis

secunda die missi sepanti. sed in lunare supplicatio  
que sollemnitas erat sacrificiorum.

Admiratione quod xpc semel pateretur pgent  
re humano. in dno aperte uia scdm de  
cognitam.

in carnalibus iustificationibus pntu  
atione.

in tabernaculi terrestri.

in qd p igne. qm do hostie pni igne de celo cupiebant.

qui quandiu uiuit testatur potest  
immutare sententia. in hostia. q  
alio heredem ducere in hereditate  
suam.

<sup>1. arca</sup> In qua <sup>si posita erat</sup> urna <sup>leubrota</sup> aurea habens manna & uirga aaron que <sup>1. frons</sup> frons <sup>1. frons deservit. rem. refecit</sup>  
<sup>1. legis</sup> duerat & tabule testamenti <sup>1. arca</sup> Sup q ea cherubin glorie <sup>1. posita erat</sup>  
<sup>1. abel</sup> ob umbrantia ppitatoriu; <sup>1. arca</sup> De quib modo non e. dicen <sup>1. fortitudo tabernaculi. si. eo qd in plenario h. scdm legendas.</sup>  
<sup>1. struere</sup> dum p singula; <sup>1. struere</sup> His uero ita compositis. In priori quide  
tabernaculo. semp introibant sacerdotes. sacrificioru  
<sup>1. officiosos</sup> officia consummantes;

**I**n secundo autem. semel in anno solus pontifex. non si <sup>1. si co</sup> ne sanguine: que offerretur pro sua & pro populi ig  
norantia. Hoc significante spu sco. non du propa <sup>1. manifestata</sup>  
lata esse sco rum uia adhuc priore tabernaculo <sup>1. in glo cu corpore in pntu</sup>  
habente statu. Que parabola e. temporis instan <sup>1. hac pntuata</sup>  
tis; Juxta qua munera & hostie offeruntur. que <sup>1. sic certe sciat</sup>  
non possunt iuxta conscientiam pfectum facere  
seruiente. solum modo in cibis & in potib. & uariis <sup>1. in uacat</sup>  
baptismis. & iustitiis carnis. usq ad tempus cor <sup>1. ad xpianu</sup>  
rectionis impositis;

**X**p̄e autem ad assistens pontifex futurorum honoru. per  
amplius & pfectius tabernaculum. non manu factu. <sup>1. diolu</sup>  
id est non huius creationis. Neq p sanguine hyr  
coru. aut utuloru. sed p sanguinem propriu introi  
uit semel in sca. & eterna redemptione. In uenta. sicut <sup>1. in sca. scdm. in uacat</sup>  
sanguis hyrcoru & tauroru & cunus utule aspisus.  
Inquinatos sc̄i sicut ad emundatione carnis. quanto  
magis sanguis xpi. qui p spm scm semetipsu obtu  
lit in maculatu do. emundauit conscientia uram  
ab operib. mortuis. ad seruendu do uiuenti. <sup>1. in uacat</sup>  
Ita ideo noui testamenti mediator. e. ut morte interet <sup>1. in uacat</sup>  
dente. In redemptione caru p puaricationu. que  
erant sub priori testamento re pmissione accipiant <sup>1. quod. dolom n potest. p obtinere. qd p. qd</sup>  
qui uocati sunt. & eterne hereditatis;

**V**bi enim testamentu. mors necesse e. Intercedat  
testatoris; Testamentu enim in mortuis confir  
matu e; Alioquin non dum ualid. dum uiuit qui  
testatus e; Unde ne primu quidem sine sanguine  
dedicatum e; Lecto enim omni mandato legis <sup>1. in uacat</sup>  
amoyse uniuerso populo. accipiens sanguine  
utuloru. & hyrcoru. cu aqua & lana coccinea.  
& hyssopo. ipsu quoq. libru & omne populu aspisit  
dicens; Hic sanguis testamenti. quod ad uos manda  
uit ds; Etiam tabernaculum. & omnia uasa in iuste

Testamentu. tunc firmu. est. post qu  
homo debet id migrare. et  
quod in uoluntate mutabit. in  
xpi. noui testamenti. co. firmu.  
& sanguis. ut uolunt.  
Sanguine xpi. firmu. est. in  
ficiu. q nob obtulit. hyrcoru. ut uolunt.  
similiter. quia p pcc. in uolunt.  
tul est. aqua. baptis. in uolunt.  
in uolunt. xpi. p. qd. in uolunt.  
q. in uolunt. h. in uolunt. in uolunt.  
in uolunt. in uolunt. in uolunt. in uolunt.



possunt auferre peccata.  
**H**ic autē una p[ro] peccatis offerens hostia. In sempiternū  
 sedā in dextera d[omi]ni. de c[er]tero expectans donec ponatur  
 inimici eius scapellum pedum eius; Una enī  
 oblatione consummavit In sempiternum sc̄ifica  
 tos; Contestatur autē a[n]nos sp̄s sc̄s. Post quā  
 enī dixit; hoc autē testamentū quod testab[er]e  
 ad illos. post dies illos dicit d[omi]n[us]. dando leges meas  
 in cordib[us] eorum. & in mente eorum sup[er] scribam  
 eas. & peccatorum & iniquitatum eorum iam non  
 recordabor amplius; Ubi autem eorum remis  
 sio. iam non oblatio pro peccato.

solere in dextera d[omi]ni iudicium suū demonstrat.

1. vnde plus habemus fiducia p[er] sanguinem  
 xpi mundum. qui illi qui carnaliter  
 hostias offerunt.

**H**abentes itaq[ue] fr̄s fiduciam in introitu sc̄orum  
 in sanguine xpi. quā inuita[n]t nobis uia noua  
 & uiuentē p[er] uelamen id ē. carnē suam. & sacer  
 dotem magnū sup[er] domum d[omi]ni. accedamus cū uero  
 corde in plenitudine fidei. aspersi corde a consci  
 entia mala. & abluti corda aqua munda. teneamus  
 spei nr̄e confessionē in declinabile; Fidelis enī ē.  
 qui rep[er]misit; Et consideremus in uicē in prouoca  
 tione caritatis & bonorum operū. non deserentes  
 collectionē nr̄am. sicut est consuetudo quib[us]dā.  
 sed consolantes. & tanto magis. quanto uideritis  
 adppinquantē diē. Voluntarie enī peccantib[us]  
 nobis post acceptā nouitiam ueritatis. iam non  
 relinquitur p[ro] peccatis hostia; Terribilis autē  
 quēdā expectatio iudicii. & dignis emulatio que  
 consumptura ē. aduersarios; Irritam quis faciens  
 legem moysi. sine ulla miseratione. duob[us] uel  
 trib[us] testibus moritur; Quantomagis putatis  
 d[omi]n[us] & sanguinem testamenti pollutum duxerit.

1. unusquisq[ue] puocet alterū ad caritatem.

1. peccata iniqua collecti sum[us] in uia fidei.

1. mortis. siue iudicii.

1. h[ic] ē crux secundū ueterā no[n]ē. neq[ue] enī  
 xpo ipse iterum immolatus ē. p[ro] peccatis nr̄is.

1. uiam in h[ic] p[ro]desse effusione sanguinis xpi.

1. in uindictā  
 1. contumelia sp̄s gratie facient.

1. in d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]  
 1. in d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]  
 1. in d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]

1. in d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]  
 1. in d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]

1. Hieronim[us]

1. p[ro] remissione peccatorum.

1. fide xpi in uiam regni celestis.

1. Consecratur. eo q[uo]d ipse p[ri]m[us] illū uia

1. p[ro]p[ri]a carne concondit in caelos.

1. quia fidel sine operib[us] moria est.

1. p[ro]p[ri]a carne concondit in caelos.

1. falsis fratrib[us] sicut iohannes dicit. ex nob[is]  
 p[er]ierunt. si uerunt ex nob[is].

1. Si quis expectatio terribilis. quanto magis  
 ipse p[ro] se. quo est sumptura. ad ueritatis.

1. Alii qui heretici doctrinā ueritatis  
 p[ro]ferent remissione peccatorum p[ro]p[ri]am sp̄s

1. in d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]

De pietate et de fide... esse passionem... et de...  
...missionem bonorum... et de...  
...missionem bonorum... et de...

conuersantium effecti; Nam a iunctis compassi estis &  
rapina bonorum uestrorum cum gaudio suscepistis. Cog-  
noscentes uos habere meliorem & manentem substantiam.

**N**olite itaque <sup>in celo</sup> amittere confidentiam uestram.  
que magna habet remunerationem; Patientia  
enim uobis necessaria est. ut uoluntatem dei facientes.  
repor <sup>receptis</sup> tatis <sup>receptis</sup> promissionem; Adhuc enim modicum

1. fortitudine fidei in patientia tribulationibus.

ali <sup>in abba u. g. ex persona dei dei dei iusto.</sup> quantulum qui uenturus est. uenia & non tardabit;

<sup>in abba u. g. ex persona dei dei dei iusto.</sup> Iustus autem meus ex fide uiuit; Quod si subtraxe-  
rit se non placuit <sup>in celo</sup> anime mee; Nos autem non su-

mus sub tractionis. In <sup>in celo</sup> pditionem sed fidei. In adqui-  
sitionem anime; <sup>in celo</sup> Est autem fides speranda <sup>in celo</sup> sub

stantia rerum. Argumentum non apparentium;  
In hac enim testimonium consecuti sunt senes & seniores.

**F**ide intellegimus aptata esse seta uerbo dei. ut ex

inuisibilibus uisibilia fierent; Fide plurima  
hostiam abel quam optulit. per quam testimonium

consecutus est esse iustus. testimonium phibente  
deo muneribus eius deo; & philla defunctus adhuc

loquitur; Fide enoch translatus est. ne uideret mortem.  
& non inueniebat. quia transtulit illum deus; Ante translati-

onem enim testimonium habuit placuisse deo; Sine fide  
autem impossibile est placere deo. credere enim oportet acce-

dentem ad deum. quia est. & in quiritibus se remunera-  
tor; Fide noe responso accepto. de his que adhuc

non uidebantur manens. aptabat archam in salutem  
domus sue; per quam mundum damnauit. & iustitiam

que per fide est herese. institutus; Fide qui uo-  
catur abraham oboediuit in locum exire quem

accepturus erat in hereditatem. & exiit nesciens  
quo iret; Fide moratus est in terra repmissionis

tamquam in aliena. in casulis habitando cum isaac  
& iacob. coheredibus repmissionis eius deus. ex-

pectabat enim fundamenta habentem ciuitatem.  
cuius artifex & conditor deus est.

**F**ide & ipsa sterilitatis uirtute & conceptionem  
seminis accepit. etiam preter tempus & latius.

quo fidelis credidit esse qui promiserat. propter quod  
& ab uno orti sunt. & hoc enim tuum; tamquam

sidera celi in multitudine; & sicut harena

...missionem bonorum... et de...  
...missionem bonorum... et de...



ad d. & simon & dauid quando  
postor enim fuit, vult gladiu  
suaul effugit  
v. heli & suscitavit filiu iudic. iona  
heliseus filium suu amittit  
v. iudic. met. summitate arborum  
v. iudic. arrii distendentes dirupelab

v. iudic. aburaf filius iudae sacerdotis  
decessit. inter templu iultare.  
v. iudic. meloru. pollis caprinu ex uno  
latere dependens qui monachus egypti  
v. iudic. v. heli & legatur habuisse;

v. iudic. n. in regnu di. x. i. d. donec  
v. iudic. in novo ex. i. r. n. u. s. i. p. o. u. e. r. t.  
v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

leonu. extinxerunt in pacem ignis; effugerunt acie  
gladii; conualuerunt de infirmitate; fortes facti  
sunt in bello; castrauerunt exterioru; Accepe-  
runt mulieres de resurrectione mortuos suos;  
Alii autem distenta sunt non suscipientes redemptio-  
ne. ut meliorem inuenirent resurrectionem; Alii uero  
ludibria & uerbera expti in sup & uincula &  
carceres; Lapidati sunt; secti sunt; temptati  
sunt in occasione gladii mortui sunt; Circue-  
runt in melotis in pellic caprinis; Egestes angustiati  
afflicti quibus dignus non erat mundus; In solitu-  
dinibus errantes & montibus & speluncis & in ca-  
uernis terre; Et hi omnes testimonio fidei pbati  
non acceperunt re promissiones; Do pro nobis  
melius aliquid prouidente ut ne sine nobis  
consummarentur

**I**deoque & nos tanta habentes imposita nubem  
testium deponentes omne pondus & circūstans  
nos peccatū p patientia curramus propositū  
nobis certamen aspicientes in auctore fidei  
& consummatore iūm; Qui proposito sibi gau-  
dio sustinuit crucē confusionē contemptā  
atque in dextera sedis dī sedā; Recognitate enī  
eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduer-  
sus semetipsum contra dictionē ut ne fatigemi-  
ni animis uris deficientes;

**N**ondum usque ad sanguinē restitutus aduersus  
peccatum repugnantes & obliuisti estis consolati-  
onis quae uobis tanquam filius loquitur dicens;  
filium noli neglegere disciplina dñi neque faci-  
geris dū ab eo argueris; Quem enī diligit dñs  
castigat flagellat autē omnē filiū quē recipit;  
In disciplina perseuerate tamquā filius uobis  
offert dñs;

**Q**uis enī filius quē non corripit pater? Quod  
si extra disciplinam estis cuius participes facti  
sunt omnes ergo adulteri & non filii estis; Deinde  
patres quidem carnis nr̄e habuimus eruditores  
& reuerentiamur; Non multo magis obtempera-  
bimus patri spūum & uiuemus; Et illi quidem

ut in pueri in canno ignis.  
v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

v. iudic. v. i. n. e. c. e. s. s. e. s. i. n. o. s. p. i. o. n. i. p. a. n. t. r. e. s. u. r. g. e. r. e.

12

61

